

Avspärrning vid ett statsbesök i Göteborg, maj 2026. Foto: Axadem, CC BY 4.0, Wikimedia Commons.

Samhällskunskap, åk 8 till gymnasiet, 45 minuter

Blir brotten fler, eller **blir vi mer oroliga?**

Ert uppdrag

Granska Brås siffror om brott och oro. Vad har ökat, vad har minskat, och varför oroar sig så många?

Namn _____ Namn _____

1 Gissa
2 Tre sätt att veta
3 Pröva påståendena
4 Ta ställning

Steg 1 Gissa först

I par, 5 min

a Hur stor andel av svenskarna tror att antalet brott har ökat de senaste tre åren? **Ringa in.**

Ungefär 30 % | Ungefär 50 % | Ungefär 70 % | Ungefär 90 %

b Vilka oroar sig mest för brottsligheten i samhället? **Ringa in.**

16–19-åringar | 75–84-åringar

c Vilka utsätts oftast för brott? **Ringa in.**

16–19-åringar | 75–84-åringar

Steg 2 Tre sätt att veta

Helklass, 8 min

Brå mäter brott på tre sätt. Varje ruta på källbladet visar vilket sätt den bygger på.

Anmält	**Anmälda brott** Det polisen får veta. Många brott anmäls aldrig. Det kallas mörkertalet.
Enkät	**Enkäter** Det människor svarar att de varit med om, också det de aldrig anmälde.
Granskat	**Granskat dödligt våld** Brå granskar varje anmält mord och dråp. År 2025 anmäldes 447, och 84 var dödligt våld.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 3 Pröva påståendena

I par, 20 min

Läs rutorna A till E och Brås egna ord på källbladet. Hitta ett belägg **för** och ett belägg **emot** varje påstående. Skriv rutans bokstav och vad den visar.

Så här

Påståendet ”Fler anmäler misshandel.”

För | C | Anmäld misshandel ökade med 4 procent från 2024 till 2025.

a ”Brotten blir fler.”

	Ruta	Vad rutan visar
För		
Emot		

b ”Oron är överdriven.”

	Ruta	Vad rutan visar
För		
Emot		

c Vems oro hänger mest ihop med det de själva har varit med om? **Ringa in.**

Elevernas i nian | 75–84-åringarnas

d Vad kan förklara de andras oro? Använd Brås egna ord.

Brå skriver att …

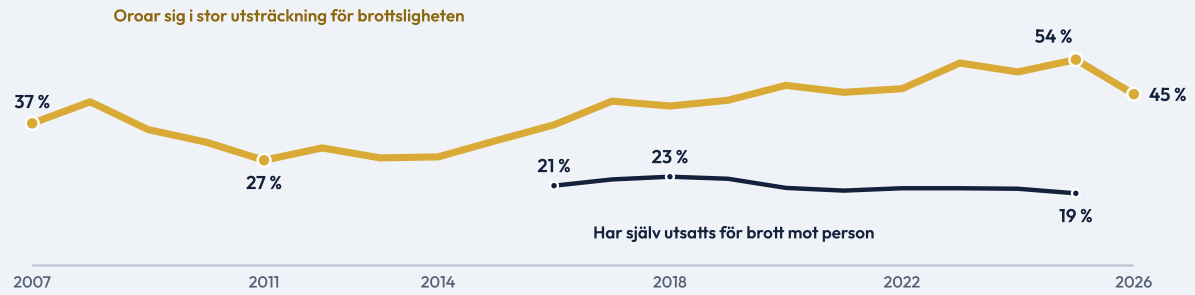
 Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Källa 1 Fem rutor ur Brås siffror

Skriv inte på källbladet, det används igen. Varje ruta visar hur Brå vet: anmält, enkät eller granskat.

A Oron och utsattheten

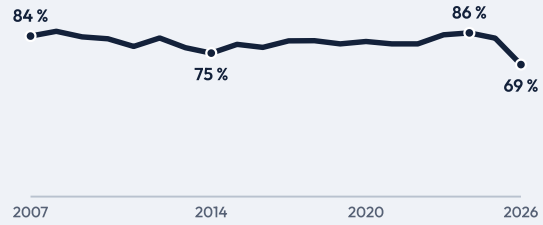
Enkät Andel av befolkningen 16–84 år som oroar sig i stor utsträckning för brottsligheten i samhället, och andel som själva utsattes för brott mot person, till exempel misshandel, hot, rån, sexualbrott eller bedrägeri.

Källa: Brå, Nationella trygghetsundersökningen 2026.

B Tror att antalet brott har ökat

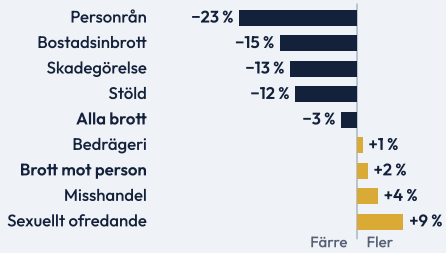
Enkät Andel som tror att antalet brott i Sverige har ökat de senaste tre åren.

Källa: Brå, Nationella trygghetsundersökningen 2026.

C Anmälda brott 2025 jämfört med 2024

Anmält Förändring i procent. Brott mot person har ökat med 15 procent sedan 2016.

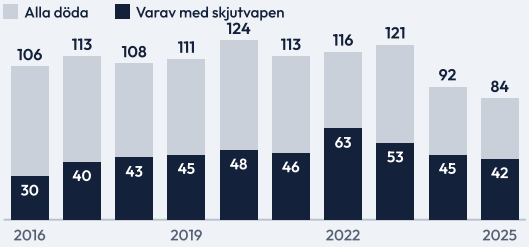

Källa: Brå, Anmälda brott 2025.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

D Dödligt våld 2016–2025

Granskat Antal döda per år, och hur många som dödades med skjutvapen.

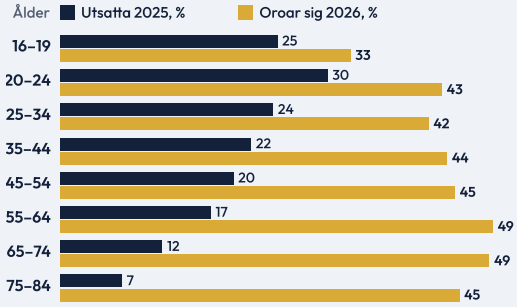

Brå jämförde 23 länder i Europa: åren 2014 till 2017 hade bara Kroatien mer dödligt skjutvapenvåld än Sverige. Åtta av tio dödsskjutningar sker i kriminell miljö.

Källa: Brå, Konstaterade fall av dödligt våld 2025, och Brå 2021:8.

E Vem oroar sig, och vem utsätts?

Enkät Efter ålder: andel som utsattes för brott mot person 2025 och andel som oroar sig i stor utsträckning 2026.

Elever i nian: hälften (49,3 procent) har undvikit personer eller platser, stannat hemma på kvällen eller varit borta från skolan av oro för brott. Bland dem som hotats har 71 procent undvikit vissa personer. Bland dem som inte utsatts för något brott: 30 procent.

Källa: Brå, NTU 2026, och Skolundersökningen om brott 2025.

Källa 2 Brå om sina egna siffror

1 ”Statistiken visar antalet anmälda brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott i samhället.”
Brå, Anmälda brott 2025

2 ”Det innebär att det för många brottstyper är svårt att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället ökar eller minskar.”
Brå, Anmälda brott 2025

3 ”NTU bedöms däremot inte kunna fånga de mest marginaliserade grupperna i befolkningen, såsom hemlösa och människor med svår missbruksproblematik. Detsamma gäller grovt kriminella.”
Brå, NTU 2026 (trygghetsundersökningen)

4 ”Det talar vidare för att de äldres otrygghet i huvudsak har andra orsaker än egen utsatthet för brott.”
Brå, kortanalys 4/2024. Brå nämner stök i bostadsområdet, till exempel öppen narkotikahandel, klotter och skadegörelse.

5 ”Ökningen avser dessutom en mycket avgränsad kategori – dödsskjutningar i den kriminella miljön – medan andra typer av dödligt våld, inklusive händelser med skjutvapen, visar på en minskning under större delen av den studerade perioden.”
Brå 2021:8, om skjutvapenvåldet i Sverige och Europa

 Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Exit ticket, steg 4

Mitt svar

Blir brotten fler, eller blir vi mer oroliga?

Enskilt, 9 min

Namn

_____

Skriv ditt svar på lektionens fråga. Använd rutorna A till E och Brås egna ord.

Jag anser att ...

Ett brott som har ökat är ...

Oron kan förklaras med att ...

Någon kan invända att ...

Har du med allt?

- ☐ Ett brott som har ökat
- ☐ Ett brott som har minskat
- ☐ Belägg från två olika sätt att mäta
- ☐ En förklaring till oron
- ☐ Ett motargument som du bemöter

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.